

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zutranje izdajo izhaja ob 6. uri zjutraj, vederno pa ob 7. uri večer. — **Območno izdano stane:** za jugen mesec f. 2.50, izven Avstrije f. 1.40 za tri meseca f. 2.80, za pol leta f. 3.50, za vse leto f. 10.— Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemijo ozir.

Ponasično številko se dobivajo v prodajalnih tobak v Trstu po 20 nr. v Gorici po 25 nr. Soborno vederno izdano v Trstu 20 nr., v Gorici 4 nr.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Shod zaupnik mož.

Ko je bil nedavno „Slovenski Narod“ sprošil misel, da bi se ostali zaupni moži slovenski v ta namen, da bi se posvetovali o kritičnem položenju našem ter se dogovorili glede na bodočo in najprimernejšo taktiko, pridrili smo tudi mi brez obotavljanja tej misli, toda z pristavkom, da naj bi se po našem menenju sedli zaupni možje ne le iz vseh pokrajin, ampak tudi v vseh strankah slovenskih. Ta naša želja je izšla iz prepričanja, koje gojimo že danes, da bi se slovenski rodoljubje lahko združili v složno delo, ter da treba v to le prave volje.

V naše obščovanje izreklo so je glavno glasilo konservativne stranke proti tej ideji, češ, saj imamo Slovenci že svoj program, kojega je bil določil pred dvema leti katoliški shod v Ljubljani.

O programu katoliškega shoda se nečemo prepričati, vendar pa moramo pripomniti, da je neki konservativni list sam nekako pripoznal nedavno, da je na katoliškem shodu morda res padla kakšna beseda ali misel, ki bi se dala popraviti. Toda dénimo, da imamo Slovenci res že svoj natančno določeni program, a vselej temu ne moremo priznati, da bi bil namenovani shod nepotreben.

Kajti poleg programa trebamo menda tudi takto. Roko na srce, gospôda, in vprašajte se, kakò je v tem pogledu z nami Slovenci! Žalostno, kako žalostno. Jeden vleče na to stran, drugi na drugo, kar sezida jeden, podere hitro drugi. In pri takih konfuzijih naj bi mi Slovenci dosegli vsehov!

Ko smo se zavezeli za misel shoda zaupnih mož, vodila nas je ravno želja, da bi se združili v složno postopanje vsaj glede na one točke, kjer ni razliko v menenju, na one točke, ki nas družijo vseh brez ozira na političko mišljenje. In takih toček je mnogo. Da, mi smo celo toliki optimisti, da trdimo smelo, da med nami ni tako groznih nakanjih nasprotstev, ampak da je ogromni del navekrščij navstavlja nasprotuočih si menanj glede na taktiko, koje bi se moral oprijeti v dosegu svojih narodnih ciljev.

Vprašanje potrebno in primereno taktike nas bega neprestano in uprav zato bi bilo velekoristno in potrebno, da se snidejo trezni možje v resen pogovor.

To je naše menenje. O tem predmetu so prinesle tudi zadnje „Novice“ jako lep članek, ki nasluši, da ga pazno prudi slesorni slovenski rodoljub.

Članek slôve:

Pripravlja se v Ljubljani shod zaupnih mož iz vsega slovenskega naroda, da se posvetuje, kakšne politike se je našemu narodu

PODLISTEK.

Na Gregorčičevem domu.

Sporazum o petdesetletnici rojstva pesniškega.

Pojutranjem, dne 15. t. m. dovrši naš planinski slavec, Simon Gregorčič, 50. leto svojega življenja. Tem povodom dovolim si opisati v naslednjih vrstah svoj pohod njegovega rojstvenega doma tam gori pod Kromom, v divnem, „planinskem raju“...

Dne 16. decembra 1881. l. stopil sem prvič pred čestito oblije slavnega našega pesnika ter sem preživel v njegovi velezanimivi družini ondu na solnčnem griču Rifemberškem blažene ure. In ko me je pozneje službena pot privela tija gori v preslikovito Soško dolino, polotilo se me je hrepenenje, da si ogledam opevano torišče njegove mladosti.

Bilo je lepega nedeljskega jutra začetkom julija meseca l. 1882., ko se napotim iz Kobarida gori na Libušnje. Dospievši navzgor k cerkvi, stojeci na zeleni ploščadi, z nizkim

držati v bližnji prihodnosti. Na ta shod se snidejo možje, kateri se v dejanji drže še starega narodnega programa, vso za vero, dom, cesarja.

Vgovarjati se ne da, da je tak shod zlasti v sedanjem času potreben, ko so razmerata daleč prišle, da naši poslanci na Dunaju podpirajo že nasprotnike naše vere in narodnosti. Tukaj jo pač potreba, da zaupniki slovenskega naroda dobro stvar preudarijo in se izreko, je li po njih menenji taka politika prava, je li upati, da bi dovela do kakšnega dobrega smotra, ali je pa obsodbe vredna. Pri tem se pa seveda ne bodo jih osirati na kakšne osebe ali kakšne druge morebitne zasluge poslancev, kajti kam bi prišli, ko bi hoteli svojo politiko uravnavati po takičih zaslugah. Mi prisnavamo, da je morda marsikski mož star nemškarske garde imel gospodarske zasluge za dejelo, ali vendar bi ga noben Slovenc ne mogel voliti, ali pa volilcem priporočati. Ravno tako tudi sedaj ne gre, da bi morda kakemu poslancu zaradi gospodarskih zaslug gledali ekski prate, ako hodi v narodnem oziru po napačnih potih. Sploh se od več strani sedaj posebno naglaša nekaka gospodarska in lokalna politika. Mi nimamo nič proti temu, da se gleda na gospodarske potrebe in smo to stališče branili ob svojem času, proti nekemu slovenskemu našemu z vso odločnostjo in ga zagovarjamo še danes.

Odločno pa moramo biti proti temu, da se hoče z narodnogospodarsko ali socijalno politiko odrivati naše narodno vprašanje. To je metoda, katero smo prejšnje čase večkrat videli pri naših nemškarskih. Tudi ne zadošča, da je kdo katoličan, temveč treba je, da je tudi narodnjak. Mi nismo tega menenja, da iz tega, da je kdo dober katoličan, že sledi, da je tudi pravilen v narodnem oziru. V teoriji bi morda utegnilo biti tako, ali skušnja v političnem življenju kaže, da se v tem oziru praksa ne vjemata teorijo. Sploh marsikje pri nas zavladuje neka narodna mladost, kar smo videli baš pri vprašanju o uličnih napisih v Ljubljani. Drugade pa ne moremo si tolmačiti tolikoga potegovanja, da ostanejo dvoješčni napisi po ljubljanskih mestnih ulicah. Le pomislimo, koliko se je že ugovarjalo temu, da so Nemci popadili slovensko ime kakšni vasi, ali Tirsau in podobna ulična imena po ljubljanskih uličnih vogalih so ravno tako spake, v katere Slovenci ne moremo privoliti.

Sploh se pa goji nekaka lokalna politika. Tako se hoče kmetom dopovedati, da zanje nima nobenega pomena, kakšni ulični napisi so v Ljubljani. Po tej teoriji so bi tudi Kranjci ne smeli brigati za šole na Koroškem, ali pa v Trstu. Za nas in naše otroke

obzidjem opasani, začujem jarni glas propovednika; ali ker sem bil včed prenaglo hoje od potu ves premočen, bal sem se stopiti v hladno cerkev; vrhu tega pa kot nepoznan tujev ljudstva nisem hotel motiti v pobožnosti, temveč sem se vdeležil službe božje pred cerkvenimi vrati pod milim nebom. Po mazi predstavim se tačasnim duhovnikoma na Libušnji in ta sta bila nastopna čestita gospoda: vikarji Fran Smrekar, ki je nedavno legal v grob tam v Medani na Goriških Brdih in kaplan Janez Vuga, sedanji vikar v Kamnu pod Libušnjem. Ko njima razdenem namen in smoter avjega pota, reči mi dobrovoljni g. vikarij: „Zagrabite z nama dve, tri žlice juhe in po večernici izpremiva Vas midva gori na Vrano, na začeljeni dom Gregorčičev.“

In takó se je tudi zgodilo. Ob treh poludne smo se napotili vse trije z Libušnjem navkreber po strmi stezi, kojej na levo se vspenjajo kvišku navpično stoječe pečine, dočim na desno pod njo zveva globoki pro-

tudi te šole nimajo neposrednega pomena. Po tej teoriji bi kmalu prav malo ostalo od našega narodnega programa. Rekli bi, to nima pomena za tega, to ne za onega. Sploh pa taka politika preveč cepi moči, ker ima premočno interes vsega naroda pred očmi.

Pri tach razmerah je vsekakso potrebno, da se snide shod slovenskih rodoljubov v Ljubljani, da določi podrobnejše stališče k tekom vprašanjem. Nasprotnik temu shodu morebiti le isti, kateri se boji, da bi se zopet bolj ne pozivila narodna zavest in ne uveljavila politika pokojnega dr. Bleiweiss, kateri v narodnih osirih do zadnjega ni postal nobens prizanesljivosti.

Da bodo pa shod slovenskih zaupnih mož, se pa morajo povabiti slovenski rodoljubi splošno, če se tudi popolnoma ne vemojajo o vseh vprašanjih. Na shodu se med sabo sporazumejo in sklenijo. Pravi rodoljub že pride na shod, seveda tisti, katerim je narodnost že malo zoprena, pa ne. Na shodu se bodo pa morali v poštevemem skupnosti narodni interesi in sploh kar vse slovenske stranke še veže, ne pa tisto, kar jih razdržuje. Tako je mogoče, da se dobri podlaga za skupno delovanje, ki je dandanes potrebnejše, nego je bilo kadar si bodi. Če bodo pa shod v sedanjem času razcepjeni, bodo od tega imeli le nemškarski dobiček, ki že sedaj zaradi našega domačega raspora ponosno vzdigujejo glave in že največ odločujejo v deželnem zboru in odboru, gotovo ne našemu narodu v korist. Sedanji čas je resen. V kratkih letih pričakovati jo velikih premen v Avstriji. Volilni red se raztiri in še marsikaj drusega se premeni. Potrebno je pa, da mi Slovenci vplivamo po svoji moži na te premembe, da se ne izvrše nam v škodo. To je pa lo mogoče, ako bodo morali jedini. Na druge, zlasti na nemško konservativce in pa krščanske socialistike se tudi ne smemo prevedi zanatali, kajti oni imajo svoje nazore in svoje potrebe. Nas bodo vselej lo toliko podpirali, kolikor bodo nas potrebovali in ozirali se bodo gotovo veliko bolj na nas, ako bodo morali jedini.

Za to pa mi z veseljem pozdravljamo ta shod, ker se nadajemo, da pogledi ta shod pot k bližanju vseh narodnomisličnih mož in pokaže, da skupno delovanje je mogoče, ako se držimo trdnega narodnega programa. Seveda tisti, ki hočejo boj za vsako ceno, tisti, ki govorijo tudi ta shod ne spravi. Kdo hoče boj, ta najde ranj tudi povod. Tudi pri drugih narodih so bili taki ljudje, ali so se jih srečno otresli in nadejamo se, da se jih otrese tudi narod slovenski, posebno ker se nadajemo, da jih ni veliko, ker večini slovenskih politikov je že vedno blagor in uspredok narodov na sroči.

pad. Po jednournem lazenji navzgor dospejemo na visoko planoto, izza katero tu na severni strani v širnem polukrugu štrli v podnebje gorostasnega Krna sivo skalovje, kakor pravčno razvaline svetovnega amfiteatra.

Na omenjeni planoti so tri vasi: Vrsno, ki ima okolo 50 hiš, Selce, obsegajoče kakšnih 10 hišnih številk in pa Krn, ki stoje morda 26 posestnikov.

Na predlog g. voditelja-vikarja šli smo najprej mimo Vrsnega na jugozidni rob planote, kjer na poševni grivi raste mlado slike. Vrsenci, videči nas stopati proti omenjenemu robu, rekli so: „Ti gredó gledat, Gregorčičev slap!“

„Dali ste njih slišali?“ opozori me g. vikarji. „Ti vedó, da je Gregorčič opiral svoj slap grédi! — evo ga tam-le!“

In zares! Ondu na levo, po globoki udritini izpod Krnovega vznova niz dolu štiga bliščič žarek peneče vode, katere jednako-merni šum nam je zvenel na zavzeto uho.

Oglesi se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vestic. Poslana osmrtnica in javne zvesti, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovan, kar nefrankovanega se ne sprejema. Kopiji se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprejme upravitelj ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštne.

„Edinost je moč!“

Mestni svet tržaški.

(XXIII. seja dne 11. oktobra 1894).

Predsednik: župan dr. Pitteri. Vladni zastopnik: namestništveni svetovalec dr. bar. Conrad. Navzočih 38 svetovalev.

Po odobrenju zapisnika XXII. seje predstavili so zahvalno pismo društva „Società per la lettura popolare“ na denarni podpori iz občinskih sredstev, potem je spregovoril župan. Izjavil je, da je mestna delegacija sklenila svoječasno, da pričenjo šole ob naših doli, ker se je bila nadzela, da epidemija dívica ugasne v kratkem. V tem pa se je dívica — in ženo tudi druge nalezljive bolezni — razširila takó nepriskovanovo, da je mestni magistrat prisiljen zapreti šole. Zategadelj je prosil včeraj (10.) dovoljenja pri namestništvu, da smo zapreti javne in zasebne osnovne šole in zabavilča, nadzaje se, da namestništvo ukrene istotko gledé državnih šol. Pouk bodo pretrgan mesec dni, kajti nadzeti se je, da se v tem času z umestnimi sredstvi vduši epidemija; tega se je nadzeti tembolj, ker imamo že sedaj točažo, da ozdravi 80% obolenih. Tako število ozdravelih do sedaj nikdar ni še dosegla zdravniška umetnost. Odprti pa naj bi ostale občinske srednje šole, višji razredi ženskega liceta, nadaljevalni tečaji okoličanskih šol in nedavno odprte šole v gornji okolici, v katerih se ni bila pokazala dívica.

Zatim se je oglasil svetovalec Spadoni. Omenil je, da je svoječasno že predložil dnevni red, tičoči se vporabe zemljevidov s hrvatskim tekstrom po ljudskih šolah v okolici, toda takrat je bil umaknil svoj predlog zaradi tega, ker je bil župan posegel v razpravo in se je bilo zaradi tega batiti, da bi to utegnilo vplivati na rezervno glasovanje (!). Danes pa stoji stvar drugače, kajti namestništvo je bilo med tem obustavilo izvršitev sklepov mest. sveta gledé teh zemljevidov in poleg tega je izdal ministerstvo znano na redbo, ki ukazuje istraškim mestom, koja so pod sijajom italijanskega vlaste a(!) vedno stalno in navdušeno potrjevala in branila svoje italijansko, da morajo uvesti slovenske napisne in tiskovine. To je varok, da smatra govornik kot svojo dolžnost, da se danes vrada k predmetu o zemljevidih. On sicer ne mara napadati nikogar (?); zbor je bil svoječasno ful izjavo šolskega poročevalca, ki je opravideval vporabo zemljevidov s hrvatskim tekstrom s tem, da ni možno dobiti zemljevidov s slovenskim tekstem, a da se morejo rabiti taki s hrvatskim že zaradi tega, ker sta si jezik zelo podobni. To pa ne velja, kajti po tem načelu bi utegnili vpljati zemljevidu s francoskim, španjškim ali portugalskim tekstrom, češ, saj so ti

„Vidite, tukaj okrog je naš pesnik, če dočetete pasel“, pojasnjuje mi čestiti naš Mentor. „In tam-le, z onkraj“ slapa mu je „drug odpeval“...

Dolgo smo sedeli tam gori na zelenem njivčnem vratji ter se naslavili z očarjujočim slikovitostjo razgleda po širnem okrožju, ki se je razgrinjalo od onotot gori pred našimi očmi. In žui! Na onestranskem robu, visoko gori v planini nad slapom razlegala se je lahkozveneca pastirska pesem, kakor tajnost odmeh iz davno minih dnij. Bili smo v trije ginjeni in blažene slutnje pesniške so nam prešinjale zamrkljene duše. Da, tukaj smo čutili i mi pesnikovo hrepenenje „nazaj v planinski raj“, kajti

Tu srečen pastirček je glasno pojel, Veselje srca razdeval, Posluhal je pótnik, po dolu gredó, In drug mu je z onkraj odpéval. Britkosti in boli tu nije poznal. Pijoč le sladkosti je rasel; — Da bil bi pač vedno tu gori ostal In čede očetove pasel!....

jezik podobni italijanskemu (!). Vlada sili občino, da vzdružuje žole, zato je nje dolžnost, da prekrije potrebno učne pripomočke v istem jeziku; ako pa ni teh, dà naj take v italijanskem jeziku, ki je "deželni" jezik. Zato predlaže dnevni red: "Uvidovski mestni svet, da se s hrvatskimi zemljovidji krščijo obstoječi zakoni, posivilja mestni magistrat, da ukrene potrebno, da se isti odstranijo takoj". — Kakó je zbor vsprijel ta predlog, povedali smo že v današnjem zjutranjem izdanju.

Zatem je objavil svetovalec Naber goj to-le dejstvo: "Včeraj (10.) je obvestil mesar na Proseku, Leopold Spangher, kakor običajno, g. dr. Suša kot okrajsega zdravnika, da naj pride, kakor je predpisano, ogledat kravo, katero je nameraval mesar ubiti isti dan in razprodati meso. A kaj se je zgodilo? Dr. Suša ni maral priti, da pregleda žival, češ, da ne dovoljuje mesaru klati več kakor po jedno kravo na teden. Z osrom na dejstvo, da ima omenjeni mesar na temelju magistratovega dekreta popolno pravico opravljati mesarsko obrt, ki je povse neomejena glede na dnevno ali tedensko število zaklanih živali, kakor velja isto za drugo mesarje v mestu in okolici, vsojam se vpravljati prevz. g. župana: da-li je to prepoved izdal slavni Suša iz svojega nagiba, ali pa sporazumno z mestnim magistratom Trščekom. Ako se je zgodilo posledoje, vprašam, na temelju kajih zakonov se je to zgodilo: ali občinskih, ali deželnih, ali splošnih državnih zakonov?" — Župan je obljubil, da odgovori na to v prihodnji seji. — Zatem so preditali obračun javnih skladistič za prvo četrletje 1894. in ga odobrili. Ta obračun kaže primanjkljaj 51.848 gld. 39 nō. Zbor je pooblastil zajedno občinsko blagajno, da izplača upravi javni skladistič avto 25.924 gld. 10% nō, kot na občino pripadajoči delež. Ta svota je zadnja, katero je morala plačati občina za javna skladističa.

Potem je prišlo na dnevni red imenovanje posamičnih osebkov. Svetovalec Naber goj je izjavil v svojem in v imenu svojih tovarišev, da ne bodo glasovali in to zaradi tega ne, ker okolišanski zastopniki (Mauronerja ne vpoštovamo. Ur.) niso vpoštovani v nobenem oseku, izjemši osek za trgovino, obrt in poljedelstvo, kateri pa je najmanjše važnosti ter se je bil lani nostaš samo dvakrat. V svojem lastnem imenu pa izjavlja govornik, da ne vsprijme izvolitvo v ta osek. Isto je izjavil svetovalec Gorjup. — (Kakó so sestavljeni posamični oseki, tega tu ne navajamo, ker se nam vidi prav nepotrebitno. Izmed okolišanskih zastopnikov sta le svetovalci Vatovec in Dullens v oseku za poljedelstvo. Ur.) Konečno je vsprijel zbor predlog šolskega oseka, da se skupni II. in III. razred šole za dečke v mestni ubožnici razdelita in da se zato imenuje nova namestna učiteljica. — Zatem je bila tajna seja, v kateri je podelil mestni svet dve doti iz ustanove Clivio in od neril nagrado jednemu brezplačnemu magistratemu včlaneniku.

Politične vesti.

Prepir v družini. V družini, ki si jo nadela naslov "koalicija", neče priti do pravega miru: sedaj so praskajo v tem kotu, sedaj v onem. Je-li pa to čudo pri taki me-

Onemel je petja veseloga glas
Sreč mu tero bolečine;
Zakaj je zapustil te rojstvena vás,
Zakaj je vas pustil, planine!

Da, diven je ta planinski raj Gregorčičev in ni čudo, da ga ne more pozabiti! Globoko dolni vali bistra Soča svojo sinjozelenasto vodijo, vijoč se v mičnih ovinkih po narodji slikovite doline, ki se razteza v dražestnih perspektivah tja dolni proti sv. Luciji in navgor do Kobarida ter dalje tja gori v Kot, pod vanožje mogočnega Stola. In tu nasproti, na jugozapidu dviga se kakor orjaški jez visokoslovni Kolovrat, po katerega jasnen temenu se razprostirajo zelene senožeti, dočim mu skalovito pobočje opasujejo sančnati gozd. V očigled toli bujnje pokrajinske lepoti mora pač človeka navdihniti pesniško odusevljence in kdo si je kdaj ogledal od tam gori prekrasni ta planinski raj, razumel bode še le plastično slikovitost, ki govori iz vseh Gregorčičevih poezij.

Ko smo se navzili pokrajinske lepote, ki oblija vso ondotno panoramo, vrnil smo

šani družbi? Gotovo ne! Ako ulivamo vodo v ogenj, mora ali voda ispuhsti, ali pa ogenj ugasnit; kjer se kričajo liberalni in konservativni interesi, umakniti "se" morajo" jedni ali drugi; aka se sreda na osekem klancu načelo narodno jednakoopravnosti z načelom kojčene germanizacije, pasti mora v jarek jedno ali drugo; ako bivajo pod jedno in isto streho ljudje ne le z različnimi, ampak naravnost nasprotujučimi si interesi, je krog neizogiben.

Tako je povsodi in tako je še posebno v naši slavni koaliciji. To navskrije v naših pokazalo se je na posebno jasen način ob glasovitem celjskem vprašanju. Jedni trde, da bi se rušilo načelo koalicije, aka bi ugodili prošnji spodnještajerskih Slovencev, drugi pa trde zopet nasprotno: da bi rušili isto načelo, aka ne bi ugodili sahtevo po slovenskem gimnaziju v Celju. Tu jednakoopravnost, tam germanizacija, tu slovenski koaliranci, tam nemški liberalci. Iz tega navskrije v naših in koristih so je izčimil živahan boj med koaliranimi brati. "Neue Freie Presse" se bori z vso svojo ljutostjo proti "Vaterlandu" in vendar se oba lista ponatasta z častnim naslovom glasila jedno in iste koalicije! To je najlepši prepir — v družini. V tako mučnem položenju je pri tem mogočna "N. Fr. Presse": na jedni strani trepede za obstoj koalicije — tega jodinega zavetišča nemških liberalcev —, na drugi strani pa je proti s bičem nje nahujščani in naduti pristaši. Kaj žuda, da se v tej stiski svija in pretvarja kakor ve in zna, in da jej je v časih dobro dočela tudi mala — laž. Da pomiri svoje nestrpne pristaše, natresila jim je bila nedavno, da je naučni minister Madejski, posvetujši se z zaupnimi možmi liberalne stranke o celjskem vprašanju, o pravičev al svoje postopanje, da je torej nekako prosil milosti.

Ker pa menda njegova ekselencia ni pri volji dopustiti, da bi ob kredit prišli nemških štovški list lovil popularnost na njegov račun, posal je v svet oficijo izjavilo, da je on, minister, pri posvetovanjih natančno označil svoje stališče glede na narodna šolska vprašanja po deželah z mešanim prebivalstvom ter da je še posebno naglašal nesavdni značaj celjskega vprašanja. O tem da ni niti govor, da bi se bil hotel opravičovati, ali da bi hotel pripoznati, da se v tem slučaju krši koalicijski program. Mi moramo — tako pravi omenjena izjava — le obšalovati taka slobna padačja to zadeva.

Ubogi koalicijski program, kdo te ume in prav tolmači?! Ako koalirana gospoda sama niso jedini med seboj v tolmačenju tega programa, potem seveda mora biti — prepir v družini!

Z osrom na te priske med nemškimi liberalci in naučnim ministarstvom radi celjskega gimnazija, je velesanimiva danes došla vest, da je klub združeno levice sklenil glasovati proti osnutju slovenskega gimnazija!

Sedaj čemo videti, kdo ostane mož beseda: ali naučni minister, ali nemški liberalci?

Dr. Ebenhoch o programu koalicije. Dr. Ebenhoch je med najgibnejšimi praviki nemških konservativcev. Tem zanimivejša je za nas izjava tega moža v "L'asier Volksblatt", da koaliciji ni bil nikdar namen braniti sedanje posostano stanje!!!

so nazaj proti Vrnom. Ondu nekje na voglu oponori me nač vodnik na rojstno hišo več. g. drs. Gregorčiča in po nekaterih ovinkih ustavi me pred skromno hišo s slamom krito in na pročeli slavnatimi kitami opleteno ter me vpraša:

"Kaj pravite: da-li si res naš Šime želi nazaj som gori v tole hišo, kakor pojo v snani svoji pesmi: "Nazaj v planinski raj?"

"Gospod vikarij!" odvrnem mu jas malodan nevojeljen: "To je vendar simbolična podoba, v kateri si pesnik želi nazaj svojo mladostno nedolžnost in brezbrščnost ali če hočete: prirodno, "prvotnost"! Sploh pa navaja vse planince tisto nevtečno domotožje in hrepeenje po njihovem "planinskem raji", istotsko kakor Primore po njihovem morji. In rojstvena hiša, kjer je zagledal luč svetja, draga in sveta je pač slehernemu človeku, in naj si bode tista tudi lesena ali prstena ter krita i s slamom. In glejte gospod vikarij: Pred to-le oškromno hišo mora priomati nekoč ves naš narod, da njo proslavi kot roj-

— Kako nam je vendar? Dosedaj smo čuli te nasprote od vseh strani. Mi sodimo, da so se tudi konservativni gospodi sami že jeli hlače tresti pred svojim lastnim detetom, zlasti pa pred liberalnimi sorodniki tega deteta.

Toda gosp. dr. Ebenhoch ni le zatajil svoje lastne dete, ampak izjavil jo odločno, da ne more biti nikdar miru med klerikalci in liberalci, med belim in črnim, med dā in ne, med desno in levo. In tak zistem, katerega podpiratolji ne morejo živeti v miru med seboj, naj bi bil sposoben za pozitivno in plodonosno delo. Torej naš radikalizem vendar ni tako neutemeljen, kakor se nam je očitalo često.

Bolezen in poroka. Ruski cesarjevič bodo spremil svojega bolnega očeta na otok Krš. — Od tu se poda cesarjevič v Darmstadt, da v družbi velikega kneza Aleksandroviča in njegove soproge, sprocede svojo nevesto, princeso Alice na Rusko. Poroka bodo vesakako začetkom novembra. — Tako poročajo danes in Peterburga in po tem poročilu moramo soditi, koliko so vredne zlobne govorice, da, da se cesarjevič neče ženiti, ker je zaljubljen v neko — Židinjo.

Nadalje javljajo in Peterburga, da bodo za dobo carjeve bolesni imenovana regencija, obstoječa in velikega knesa Mihaila Nikolajeviča, velikega knesa Vladimirja Aleksandroviča in cesarjeviča. Toda ta regencija bodo imela le izvrševalno oblast. Dotični manifest iside v kratkem.

Castelar o Levu XIII. Španjolski državnik in parlamentarec Castelar izjavil se je po svoji avdijenciji pri papežu, da je Lev XIII. najdilčnejši, najkritičnejši in najmodrejši politik, kolikor jih je poznal do zdaj. Avdijencija da je napravila nanj neizbrisljiv utis.

— Siehernega mora napolnit neopisno radostjo, ko vidi, kako se ves svet ponikušča pred mogočnim duhom prosvetljenega glavarja naše Cerkva.

Različne vesti.

Odbor političnega društva "Edinstvo" imel bodo južni sjutraj ob 1/10. uru predpoludno svojo sejo, h kateri so uljudno povabiljeni gg. odborniki in njih namestniki. Po seji bodo pogovor o prošnji za znikanje učitniškega davka, kojega pogovora se lahko vdeleži tudi saupni možje okolišanski.

Slavni naš pesnik Simon Gregorčič dovrši pojutnjem (dne 15. t. m.) petdeseto leto svojega veri in narodu posvečenega življenja. Nadej se, da se poklicani krogi ob tej priliki spomnijo ljubljence naroda slovenskega ter da na katerikoli način proslavijo ta velepomembni dan, pridružujemo se tudi mi velikemu številu pesnikov, čestilcev, želež, da ga nam dobri Bog ohrani še mnogo let zdravega in zadovoljnega na slavo mile naše domovine.

Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval je Josip Zelen iz Senožeče 2 kroni 40 stotink, kojim se je njegov dninar, kot zasluženim, radi poškodovanja sadega dreverja odpovedal. — Brat za brata v gostilni pri gosp. Kravosu, daroval je Ciril za Metoda 90 stot.

Popravek. V današnji jutranji številki objavljeni prinos, odnašajoči se na Jajčarjevo

stveni dom uvekovečenega pesnika, aka si hodo prisvajati kulturo, prosveto in omiko!*

Kakor v znak pritrjenja stenil mi je čestiti svečenik roko ter naju uvedel v hišo, kjer nas je vsprijel pesnikov brat Anton, sedanji gospodar na Gregorčičevem domu. Pri časi zlatobojnega vina iz kleti pesnikove razgovarjal smo se potem dolgo, sedeči ob istej misi, pri katerej je i on kot brezbrščni deček svoje dni posedal v krogu svojih roditeljev ter bratov in sestr. Žal, da isti dan ni bilo doma nohenega drugega sorodnika pesnikovega: mati je bila takrat na pohode pri poslednjem, oče pa je posel svoje čede nekje gori pod Krnom. Pesnikov brat nam je pri povedoval marsikakšen zanimiv dogodek iz mladosti njegove ter nas opozarjal na razne okoliščine njegovega življenja. V tem nam je poteklo nekaj ur.

Pri slovesu sem naposlед napisil vsej Gregorčičevej rodbini ter njega rojstveni hiši, sklenivši zdravico svojo: "Kakor je tista žena v evangeliju, slišavši propovedati božjega učenika našega, vskliknila: Blažena pres-

podatko, nabran v gostilni pri Kravosu, ima glasiti 1 krona in 83 stotink in no 23.

V namen da postane barkovljanska župnija pokroviteljica našej dični družbi, prigrali so: trdi Tina, Joško, Francij in Stipe "pri Cjaku" 160 stot.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 15. avgusta do 20. septembra darovali: Gosp. Katinka Verbajs in Litije lepo zbirko koristnih knjig; vzgledno delovna ženska podružnica v St. Jurju na južni železnicu po blagajnici g. Tončki Kavčičevi 100 gl.; vrlo se razvita moška podružnica v Kamniku po g. blagajniku J. Milahnoju 100 gl. kot prebitek veselic; z dne 2. sept. t. l. s prošnjo, da postane pokroviteljica; "Delavsko bralno društvo" v Idriji ob slavnosti desetletnice nabranih 42 kron 36 vin. po temšnji naši delavni moški podružnici; bl. gospa Marija Gruntarjeva v Ribnici 36 kron nabranih ob raznih prilikah mej tamoznjimi rodoljubi; sl. posojilnica v Gorenji Radgoni 10 gl. 97 kr. čd. gg. duhovniki zbrani pri dekanjski visitaciji v Slovenjem Gradeč 10 gl. na besedo pred. g. dekana dr. Šuša; vrli gostje na primiciji č. g. Ernesta Trstenjaka pri sv. Barbari pri Vurbergu po č. g. bogoslovu F. Gomilšku 9 gl. 40 kr.; vrli gostje na primiciji č. g. patra Severina v Radencih 8 gl. 12 kr. po mariborski moški podružnici; vesela narodna družba v Selcih 7 gl. 50 kr., ki jih je nabrala gd. Anka Šlibarjeva poslal pa g. A. Dermota in Železnikov; družba "Omisija" v Moširji zoper 5 gl. z željo, da bi delovali v slogi za slovenski narod, in dajki na novi mati č. g. Alojzija Rožmana v Hrapji pri Ljutomeru po g. Fr. Ciriljevu 3 krone. Zoper se z novim šolskim letom poučuje na naših zavodih nad 1000 slovenskih otrok, ki bi se potujili, da jih ni vseba v svoje varstvo naša družba. Bog nam zakloni pa tudi nad 1000 dobrotnikov, poenamovalce vrlih rodoljubov, kajih imena s hvaležnim srcom danes objavljamo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz "Tržaškega Sokola". Nasnanjam, da se je že pridel telovadba za "stare brate" in se bodo vrnila vsak pondeljek in petek od 7—8. ure svečer. Vsi oni, ki se misijo udeležiti teh vaj, eglasijo naj se v prihodnjem tednu.

A ne le "starim" velja naš posiv, ampak vse telovadce posivljamo iskreno, da naj redno zabajajo k vajam. In slednji oposarjanje slovenske starše sploh, da vpišejo svoje otroke v telovadno točajo našega "Sokola", sko hčanje, da jim postanejo isti krepki, zdravi in žilavi na telesu in na duši, kajti le v zdravem telesu biva zdrava duša. Uvažajo veliko korist telovadbe, doprinesel je naš "Sokol" ravnokar velikanske žrtve, da bodo vatreženo potrebam slovenskega prebivalstva tudi v tem pogledu. Poplačajte mu plenebitne napore vsaj s tem, da se mnogobrojno vdeležite dobrote, kojo Vam nudi!

"Tržaškemu Sokolu" so darovali za nabavo telovadnega orodja v novi telovadnici: Josip Milavec, sprevidnik južne železnice 2 kroni, Šimon Ivanovič iz Škednja 40 stotink, Josip Stoka iz Trsta in Rencelj iz Sežane 1 krona, vesela družba "Sokolaš" v slovenski gostilni g. Mirta "pri Osardi" 2 kroni in 34 stotink. Živelj!

Tržaške rodeljube, ki se zanimajo za slovensko ljudsko žolstvo v našem mestu,

katera so Te dojila, istotako kličem jas: — si parva licet componere magnis — Blagoslovna hiša, v kateri se nam je naredil pesnik po milosti božji!*

Svetle solzé so zalesketale v očeh pesnikovega brata, kateri nas je ves ginjen spremil izpod strehe rojstnega doma njegovega. Ojhajajoči osrli smo se še jedenkrat na skromni dom Gregorčičev, katerega je pač najlepše proslavil on sam v divni svoji pesmi: "Kmetski hiši", pojoč:

Mogočna nisl, ne prostorna
In stavl to umotnik ní,
Bolj kot bogata si uborna,
Preposta solska hiša ti! . . .

Ta hiša nam je mati krušna,
Domovju stober je častit.
Iz kmetskih hiš nam hrana dušna,
Iz kmetskih hiš omiko svit!
Zato ti slava peta budi,
Oj zibelj naših boljših dñij;
Nebó ti tisoč sreč prisodi,
Vos blagoslov na té razlij!"

<p

vabi podpisani na pogovor na posrednik ob 9. uru včeraj v prostore „Slovenske Čitalnice“. Matko Mandić.

Politično društvo „Sloga“ v Gorici je imelo dne 11. t. m. svoj redni občni zbor. O tem shodu spregovorimo občneje prihodnji teden. Za danes omenjam le, da je zbor soglasno odobril razsežno, zanimivo in temeljito sestavljenje poročilo odborovo, da je g. župnik Miklavž Kocijančič po pravici oglasil one deželne poslance Goriske, ki se nikdar ne brigajo za svoje volilce, da je pa posebno pohvalno omenjal poslane trojice poslancev, in da so bili izvoljeni predsednikom dr. Antonom Gregorčičem, odborniki pa: župnik Blažij Grča, Valentin Kancler, Andrej Gabrček, grof Alfred Coronini, dr. Aleksij Rojic, Anton Fon, dr. Fran Žiga, vikarij Josip Mašera in župnik Josip Poljšak.

Popravok. Škrat v stavbi omari nam vedno te nagaja. V današnjem ajutranjem iščanju pretvoril nam je nam je slavnega nemškega pravoslova Heringa, katerega išrek smo navedli na čelu vesti „Tisoč let krvice ne vstvarja niti enega trenotka pravice“, v popadenega članika: „Heringa“. Na sredo nam škrat vsaj ni popačil alatega izreka Heringovega, koji išrek nam ne morejo ovrediti niti naši ardit narodni nasproti.

Našemu mestnemu svetu je dal dobro po nosu tudi Dunajski „Vaterland“. Omenivati ropotanje italijanskih krogov radi najnovejših naredeb višjega sodišča, pravi namreč: „Kako naj se Nemec ali Italijan poslovenita s tem, ako Slovence in Hrvat najdota pri sodiščih formulare, koje razumeta, ali pa uradnike, ki razumejo nju, to more pogoditi le tisti, ki misli tako kakor Italianissimi in njih Dunajski prijatelji.“

To stoji baje v mestnem statutu, da tržaški signori niso prisiljeni ustanoviti šole za tržaško Slovence; to pa morda vendar ne stoji v tem statutu, da ima tržaški mestni svet — ker je Trst središče višjemu delčnemu sodišču za Primorsko — odločati o tem, ali se pričravnih oblastih, kjer to treba, smejo posluševati tudi drugih v deželi nadaljnih jesikov. Vendar se mestna delegacija tržaške može tudi v take stvari. Nadejati se jo torej, da se strogo zavrne utikanje municipalne delegacije v to zadevo. To jo prevzete bres primere, da se drano posezati tudi v drugo deželo, v Istro.

Obuvala za siromašne otroke. Mestni magistrat je pooblaščen, da razdeli 100 načinov za obuvala ubožnim šolskim otrokom. V ta namen bude zahteval od mestnega sveta 600 gld. dodatnega kredita. (Dragi so ti člvi! Po 6 for. par! Staveo.)

Kurjava v šolah v okolici. Mestni magistrat je obnovil svojo pugodbo z g. Ivanom Goriupom na Opčinah glede dobavljanja lesa na kurjavo v šolskih poslopjih v okolici.

Furlanska železnica je napravila stranski flaco. Promet jo tako nesnaten, da večkrat držajo povsem prazni vlaki od Tržiča do Červinjana. „Primorec“ posivila po vsoj pravici laško gospodo, da pokalejo sedaj bogatijo svoje Furlane, a katero se bahajo v jednomer. Investno bi bili pogodili veliko bolje, da so sgradili železnicu po Vipavski dolini!

Ogenj. Včeraj ajutraj se je vnel les v lopi poleg skladišča št. 16. v novem pristanišču, v koji lopi je misarska delavnica. Ogenj je prikel že streho lope, ko so prihiteli gasilci, ter po kratkem, toda krepkom naporu pognali ogenj. Škoda je nesnata; lopa je zavarovana.

Nogodin. 47 letni kmetovalec Josip Gregorčič je včeraj sekal voje na nekem drevesu na svojem posestvu. Po naključju padel je raz drevo in si zlomil desno roko. Odnesli so ga v bolnišnico. — Na sleden način je ponosredil včeraj 55letni sidar Ivan Marija Peric, stanujod na Greti št. 61. Padel je med delom raz oder, kake 4 metre globoko ter se močno pobil na hrbitu. Odnesli so ga v bolnišnico; zdravniki sodijo, da si je o padu pretresil drobje.

Z Razdeltega nam pišejo dne 11. oktobra: Dne 9. t. m. ob osmi uri zvečer so je pokazal ogenj v gospodarskem poslopu tuk. posestnika g. V. D. Sreča, da je bilo vreme popolnoma mirno, zakaj le malo sapo bi bila rasplaha ogenj v poleg stojeca poslopa, ki so polna sena. Bilo je plat zvona, velikanski

oblak dima in išker se je valil zaravnost proti nebuh, vsa vas je bila na nogah. Nekateri so hiteli po brigalnico v Hruševje, ker je bila domača nekaj pokvarjena; brzjavili so tudi po pomoč gasilnemu društvu v Postojino.

Vrli Ubelci so bili iz sosednjih vasi prvi domačin na pomoč, pozneje so prihitali tudi iz Slavini in Hruševja z brigalnico, a v tem času se je vstrajnem gasilcem že posredilo podreti streho in spraviti ogenj v svojo oblast. Dokaj naglo je bilo tudi sl. postojansko gasilno društvo na pogorišču.

Hvala Bogu, da je škoda le nesnata, hvala tudi neustrašnim gasilcem, zakaj broj njih bi bil več poslopij prah in pepel.

V Devinu je bila 11. septembra t. l. volitev novega starešinstva. Pri tej priliki se je odstranilo nekaj mladčev, tako da je zdaj starešinstvo slovensko, dasi boče nekdo biti celo — Sardinec. Voljen je v starešinstvo tudi g. H. Volarčič. Volitev župana pa je bila v četrtek. Voljen je že tretjekrat zopet enoglasno za župana g. Miroslav Ples, veleposostnik v Devinu. Živio! — Nadejamo se, da bo novo starešinstvo kaj več storilo za Devin, nego doslej, saj je potrebno manjšaj narediti in pripraviti.

Pa tudi v narodnem osiru bi trebalo nekaj več odločnosti: uradovanje naj bi bilo kolikor mogoče le slovensko, da bi ne kričali tržaški in goriški Labi, da je Devin njihova „cittadella“. — Primorec.

Z Vrabča nad Vipavo nam piše nekdo: Dovolite mi, da načrtam par spominov se svojega nedavnega potovanja.

Bil sem po svojih opravkih v Ljubljani in to priliko sem porabil, da običešem božjo pot pri Mariji Pomagaj in pa Bleško jezero. Potovanje je bilo jako prijetno, ker je bil krasen solnčen dan. Dospvali v cerkev Materje božje Pomagaj čim sem zares tako krasno petje, da se človeku mora omeciti srca. A tudi cerkev bode, ko jo dovrše, tako krašna, da je morda ne bode vrstnici na Kranjskem.

Po kratkem odmoru odpeljali smo se na Bleško jezero. Oh, kako krašno je tu, in kako krašno mora biti šole v poletni dobi. Da, to je res kinč domovine slovenske.

Ostavivši Bleško jezero podal sem se v Škofijo Loko. Ker mi je ravno čas pripuščal, stopil sem tudi tu v župno cerkev. Začudil sem se, da je bila cerkev tako veličastno ukrašena. Od tu jo kronem v kapucinsko cerkev, in glej: tudi ta je bila okrašena še lepo. Kmalu sem izvedel, da bodo premilostljivi knezoški delili sv. birmo. Postal sem rodoveden in kronem jo izven Škofje Loke, kjer sem na potu zapasil nič manj nego dvanajst slavolokov. Redosti mi je kipelo srca, videšemu, kako je tamnočno ljudstvo vneto na čast Božjo in še bolj bi li, da bi bilo povsodi takšno!

Trdno uš so nasledili — kakor poroča „Primorec“ — v Velikih Žabljah, v Kritiki županiji na Vipavskem in v renčki županiji. Podružnico družbe sv. Cirila in Metoda za Istro so začenjali v Pazinu. K osnovnemu shodu došlo je kakih 300 ljudij, upisalo pa se je takoj 120 članov. Predsednikom je bil izvoljen dr. Dinko Trinajstič. To je sijajan pojav probujede se narodne zavesti v okraju Pazinskem.

Pravica na Reki. Z Reko poročajo, da so trije fantalini napadli duhovnika Volarčiča na najživahnejši ulici, na Corsu. Jeden teh eurovečev je vrgel duhovniku klobaso v obraz. Še le prihvitev redar je mogel rešiti ubogoga svedenika pred zaznamovanjem teh dečakov. Ali čujte, kako grozna kazna je zadeva države: policija je obsodila vsacega na cele 3 gld. globe.

Majdeni ponarejeni potdesetaki. Blizu Fürstenfelda na Štajerskem našli so predvčerjajnjem v raspoklini nekega drevesa poleg opekarne omot, v katerem je bilo zavitih 67 ponarejenih avstrijskih potdesetakov. Misli so, da so ta ponarejeni denar skrili italijanski delavci iz opekarne.

Zdravilna krvna voda proti dävici. Kor je nedavno raspravljali tudi naš mestni svet o tem epohalnem novem iznajdenem Behringovem sredstvu proti dävici (diferiti, vratici), navajamo tu na kratkem, kako pripravljajo to zdravilo. Ako se nazreč „bačili“, ki provarojujo dävico, kultivirajo v posebno za to pripravljeni juhi, oddeli se iz te kulture jasno hid strup, ki je bač vrok bolezni. Ta strup razstopijo potem v karboni kislini in to raz-

stopljivo injicirajo v natančno odmerjeni množini kakšni živali (konju itd.) pod kožo. Lekha bolesen, ki nastane v sledi teh injekcij, kmislo preide; to injiciranje nadaljujejo nekoliko mesecov, množič po malo množino vtriganega strupa. Tako se privadi žival, da prenaša 4krat večjo množino toga strupa, katero bi takoj umorila drugo žival, s katero se ni bilo ravnalo na tak način. Behringova posebna zasluga pa je v tem, da je našel, da je v krvi tako pripravljenih živali neka snov (antitoxin), ki prepreči in odstrani delovanje strupa. Ako se takim živalim pušča kri in se jo pusti nekoliko časa v miru, padejo rudoči kapljice krvi na dno in se agosti, nad to goščo pa se izloči neka rumenkasta tekočina in ta je Behringova zdravilna krvna voda (serum) proti dävici. Ta tekočina ima v sebi protistrup, takozvani differitin antitoxin.

Koliko užigalic se potroši? Njedno stvari

ne izdelujejo v tako ogromnih masah, kakor nezadatne, a vendar tako potrebne užigalice.

Jako težko bi bilo dognati in natančno dokazati, koliko užigalic se potroši, vendar je ustavil nek tehnički urad v Berolini za sedaj neveda še nepopolne statističke podatke, ki kažejo ogromne številke vsaj približno resnično. Dokazno je, da so porabi v vsoj Evropi po 7 užigalic vsak dan na vsakoga stanovnika. Na tej podlagi so izračunili, da se porabi pri sodanjem številu prebivalstva okolo 2 milijardi užigalic na dan, torej 730 milijard na leto! Ako bi mogel kdaj položiti to užigalic jedno poleg druge, napravil bi 385 milijard metrov dolgo vrsto, to je 1,65 metrov širok trak, ki bi se oviral 829 krat okolo svetlobe. 6000 užigalic tehta 1 kg.; porabi se torej vsak dan 300.000 kg. užigalic. Ker pa tehta jeden kub. m. topolovega lesa (najboljši les za izdelovanje užigalic) 300 kg., treba je 40.000 kub. m. lesa ali 109,5 milijonov kg., da se izrežejo užigalice, ki se porabijo v jednem lotu (300.000 kg. na dan). Kar se tiče drugih snovi, ki so potrebne za izdelovanje užigalic, ne more se istih določiti niti približno; gotovo je le, da se vporabi za užigalice do 210.000 kg. fosforja na leto. Ako se priračuni vrednosti lesa, fosforja itd., še zaslužek delavcev (okolo 180.000 gld.), pokaže se, da dajo užigalice vsako leto v Evropi najmanj 117 milijonov gld. denarnega prometa! Pri tem pa niso vračenjenje škatljice, papir itd.

Dolgo spanje. Pariški „Petit Journal“ pričoveduje, da v selu Thencelles pri S. Quentinu spi kmetica Marjeta Bonyenval že celih 12 let. Dotična žena je bila namreč pred 12 leti porodila, toda dete je kmalu zatez umrlo, a oblasti so misile, da je je umorila mati. Ko so prišli zaradi tega orožniki ponjo, prestrašila se je tako, da jo je prijet krč, in potem je zaspala tako trdno, da jo nič ne vzbuditi ne more (!). Štirikrat na dan ulivajo speci mleko in juho v usta, in tako jo predivljajo. Mati te ženske ne da, da bi jo odpeljali v bolnišnico, kjer želijo zdravniki operativati to šudno prikazen. Nek spekulativen podvzetnik je hotel spred žensko svojedobno odpeljati na razstavo v Chicago in ponujal materi mnogo denarja, da mu prepusti za nekaj časa speci hčer, toda mati se ni hotela ločiti od nje. — Odgovornost za resnico te „čudne pričazni“ prepustimo seveda „Petit Journalu“.

Policilko. Včeraj popoludne so prijeli stražarji na ulici Acquedotto 24letnega dñinarja Jerneja U. iz Trsta in ga odvedli v zapor zaradi nespodobnega vedenja. — Minolo noč so zaprli zaradi razgrajanja na ulici 29letnega mesarja Petra F. in 20letnega izvođčka Jakoba M. — 48letnega kurilca Štefana P. iz Sežane so zaprli včeraj popoludne, ker se je bil povrnil v Trst, daši je bil že sagnan od tu. — Včeraj sjutrij so prijeli policijski organi v ulici dei Forni 34letnega, že večkrot kasnovanega in iz Trsta izgnanega težaka Ivana G. iz Sežane ter ga odveli v zapor ker je na sumu, da je te dni ukradel služabnici Mariji Bole novčarko s 5 gld. — Težaka Matijo S. iz Trsta so zaprli, ker je bil ukradel na avstro og. ladiji „Srbija“ 4,30 kg. tobaka v listih.

Slovanski Svet, št. 19. od 10. okt., ima naslednjo vsebino: Mladočehi v delegacijah. — Ironija — zgodovinske vloge. — O Poljakih. — Onadelu utrakvizma v Avstro-Ogerski. — Iz delegacij. — Pesmi: Nos. — Narodne pjesme: Bratac i dragi. — Kletva djevojačka. — Liepa Ana. — Potem pesmi: Čudač želja.

Dobar čovjek. — Mariji. — Il kajči sluchi zoci (ruska izv. pes.). — Groza, Gregorčičeva pes. v ruskom prevodu. — Resumé razprave. — Der Königssohn Marko. — Priznati oceni, (ruska proza s tolmačenjem). — Ruske drobitnice. — Ogled po slovanskem svetu. — Kujjevnost.

Vabilo. Posestniki, ki se zanimajo za predtek vinarstva, imajo sedaj priložnost ogledati si v Trstu (ulica Zonta št. 3), stiskalnico (pred), katera stiska nepronahoma. Grozdje ali tropine se vspajajo od zgoraj, od zolaj pa se na jedni strani izteka čist moč ali vino, na drugi pa izlezavajo tropine. Ta stiskalnica stiska tako dobro kakor vsaka druga, a najmanj trikrat toliko.

Vinogradniki so torej povabljeni, da si ogledajo to stiskalnico. Živie, inžinir.

Fantje in oberfantje!

Jutri v Lonjer radi zborovanja „Kmetijske družbe“.

Najnovejše vesti.

Dunaj 13. Gosposka zbornica se snide v sejo dne 17. t. m.

Budimpešta 13. Tukaj mnogo razpravlja o avdijenciji, ki jo je imel hrvatski ban pri cesarju-kralju v Gödöllu. Ban je bil nad jedno uro pri cesarju.

Budimpešta 13. „Magyar Allam“ javlja, da knezoški-primas predložil kralju željo milijonov podložnikov, da Nj. Vel. ne bi sankcioniral zakona o civilni poreki.

Budimpešta 13. „Veliko pripravo se dešava za vspremo srbskega kralja, ki pride semkaj jutri popoldne ob 3. uru. V pondeljek se odpolje kralj v Gödöllő, kjer ga vspremo naš cesar-kralj. V tork odputuje preko Dunaja v Berolin.

Cetinje 13. „Glas Črnogorce“ javlja, da je nesramna laž, kar trdi „Nene Freie Presse“ o lakotih v beldi na Črni Gori. „Gl. Cr.“ dostavlja, da letos ne bude treba Črni Gori kupiti niti jedno zrno pšenice v inozemstvu.

London 13. „Bureau Ruter“ javlja iz Peterburga, da skuša Angleška pregovoriti evropske države, da naj s svojim posredovanjem končajo kitajsko-japonsko vojno. — Iz Shangaja javlja: Šri so govorici, da se je pričela pogajati Kitajska zaradi sklenjanja miru. Ponudila je baje Japonski izdatno odškodnino ter izjavila, da bodo priznati nezavisnost Japanske.

Trgovinske brzjavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 6.20—6.21. za spomlad 6.63—6.69. Koruza za oktober 6.20 do 6.25. Oves za spomlad 6.06—6.08. Ričova 5.15—5.30.

Pšenica nova ob 78 kil. f. 6.30—6.35, od 79 kil. f. 6.35—6.40. od 80 kil. f. 6.45—6.45, od 81 kil. f. 6.45—6.50. od 82 kil. for. 6.50—6.55.

Izjemna 6.35—8.40; prosto 5.70—5.90.

Pšenica: Srednje ponudbe, povpraševanje ugodno, stalno. Prodalo se je 35.000 met. stot. po polnih cenah. Vreme: lepo.

Havre. Kava Santos good average za oktober 87.— za februar 77.—

Hamburg. Santos good average za oktober 70.—, decembra 65—75, marca 62—50.

Novi Jork 12. Rdeča zimska pšenica po 56% (min. teden 25%). Koruza 56%, (proj. 54%).

Dunajska borsa 13. oktobra 1896.

Sladkor Centrifugal I. vrste.	100 K.	31.—	31.25
Concassé		34.50	35.—
v glavah		—	—
rakosani		32.50	33.—
giz italijanski fini	100 K.	19.—	19.50
srednji		18.50	18.75
Japan fini AAA		17.50	17.75
srednji		15.75	16.—
Rangoon extra		13.25	—
I.		12.50	—
II.		9.—	—
Petrolej ruski v sodih		18.25	—
v zaboljih od 29 kili		5.80	—
Olio italijansko najfiniji	100 K.	66.—	67.—
srednjefino		58.—	59.—
bombažno, amerik.		39.—	40.—
dalmatinsko		36.—	37.—
Limon Mesinski	zaboj	8.—	10.—
Pomaranče		—	—
Mandelin Dalmatinski	100 K.	—	—
Bari		(2)—	64.—
Monjoli		86.—	90.—
Tičči Dalmatinski		7.25	7.75
Pulješki		8.—	8.25
S ekve Pulješke		14.—	—
Grške v vencih		11.50	12.—
Calianine		30.—	40.—
Vamperli		23.—	24.—
Cit’ bo		32.—	36.—
Polenovke srednje velikosti		38.—	—
velike	nove	36.—	—
male		42.—	—
Slaniki v velikih sodih		14.—	15.—

Kava. V našem poslednjem poročilu smo bili že rekli, da bode s parnikom iz Brazilije prispievale novo blago vplivalo na znižanje cen brazilskih vrstij in res se padle cene za 3 do 4 gld. Naš trg pa je tako mladen, kajti pričakovati je najdaljje v jednem mesecu nadaljnje znižanje za najmanj 4 do 5 gld., ker je blago v Braziliji sedaj za toliko ceneje in to vselel dovozjanja iz izognih pristranih. Drugi vzrok temu je znižanje brazilskega kurza in tretji, najverjetnejši, je ta, da bode letosni dobrli letini bričone sledila še boljša druga letina. V Braziliji je sedaj spomlad, zato morajo že ceniti prihodnjo letino. Druge vrsti kave so nespremenjene in niti ni mislit, da bodo v kratkem kaj vplivalo manj, ker je zalogata mala. Vsega vključno imamo danes v skladisih 63.230 met. stot. Prihodnji teden nam pripelje parnik "Stefanie" iz Brazilije okolo 20000 vrc kave.

Sladkor. Polom, toda vprašanja je, koliko časa bode še vstraljata. Take cene, kakoršne so danes, zares niso bili še nikoli in težko da bodo še kedaj, ker te cene pomenjajo milijonov zgube za tovarne. Res je steer, da je tudi cena blaga za izvoz jasna, toda oziraje se posebno na blago za avstrijski konsum, moramo se pridružiti menjenju, da je to mazanje nekaterih velikih tovar na proti drugim manjšim, ki niso morale obnoviti kartela. To je izvrstno sredstvo, da jih dobiti prihodnji za obnovljenje kartela. Nekateri misljijo, da se to utegne zgoditi že decembra ali januarja meseca, toda mi nismo tega menjenja; na noben način pa cene ne morejo biti nižje in — naj si zapomnimo naši trgovci — s prihodnjo letino bodo že nekoliko večje.

Proti takojnini oddajali beležimo za celo vagonete cene: Pilé fine marke f. 30%—31; navadno f. 29%—29%; sladkor v kockah 32—32%; Concassé 32%; glavah 33.— Za november-mare Pilé po vrednosti 29%—30%, a kockah 30%—30%; Concassé 30%—31%; glave 31%—32.

Riz. Malo prometa z italijanskimi vrstami, ker dobimo te dne že novi pridelki in o tej prilikai padejo cene z osirou na dobro letino. Japonski je vedno še jasno staten; posebno glicinari pa se bode težko vzdržati takši drag, ker pritisajo nanj ceno italijanskega. Angleški ima živahen promet, ker so cene povoljne.

Olio. Cene italijanskim vrstam, posebno najfinijim, vedno rastejo; vse ostalo vrsti so jasno stalno.

Južno sadje. Limoni so jasno dragi in dolej so na trgu le zeleni. Pomeranče primanjkujejo. Rožči so stalni. Smokve, dobre vrste v vencih, so vedno podražujejo. Po loščnikih (po ugodnih cenah) je silno povpraševanje. Cibeli in sultanice so že predragi in ne zaslujijo zaupanja, priporočamo pa "vamperli".

Domači pridelki. Jako visoka cena zaradi tega, ker se jih vedno še mnogo izvaja na Lasko in Francosko in ker se iz Štajerske no more več kupiti večjih partij. Na kaj taceri ni bilo niti mislit. Zato je z novim praporom našim kmetovalcem, da vpravljajo to ugodno prilikou za prodajo svojih pridelkov.

Leča je zanemarjena, vendar tega, ker je dobra letina po vsi j državi. — Ječmen se je pod nizil zoper za 25 kr., ker se je podrazila koruza. — Zej je že po ceni, dokler ne nastopi hladno vreme, katero uategne privabiti več kupecov. — Po krompirju je dobro povpraševanje, toda cene ostanjo že uizko.

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka a. Mlačnosti v kupljeni smo se sedaj že privadili in poročila glasijo že nekaj časa v tem zmislu. Morebiti prinese zimska doba boljšo kupljenje, a prišlo bomo že tako daleč, da ne verujemo ničesar več. Ne more pa se tajiti, da, aško zimska doba ne prinese boljšo kupljenje, mora se to vsakakor zgoditi na spomlad. — "Economia" ima te-je cene: št. 0 for. 13.50; št. 1 f. 13.—; št. 2 f. 12.50; št. 3 f. 12.25; št. 4 f. 11.50; št. 5 f. 11.—; št. 6 for. 10.25; št. 7 f. 9.—; št. 8 f. 8.—. Isti mljin je prodal iz druge roke nekaj št. 5 in 6 po povprečno f. 10.50 in 10 ter ogorške št. 4 po f. 9.40.

Otrobi so popolnoma na istem stanju, kakor smo bili sporočili zadnjič. O zaključku prodala se je partija otrobov iz Carjegagraha po povprečno f. 4 proti oddaji v decembri.

Drobni otrobi. Levantinskih ničisto nič in zato so cene stalne za blagov, ki je še na poti. Povpraševanje je še priljivo živahno; prodalo se je nekoliko Kranjskega izdelka po povprečno f. 4.

Slanina in mast. Trg miren. Mast Budimpešta sodi 200/250 kg. po f. 55; sodi 100 kg. po f. 55.50, 80 kg. f. 56, franko Trst. — Slanina 3 komadi na 100 kg. franko Trst f. 52, 4 komadi f. 51.

Goved. Od 4. do 10. t. m. prodalo se je v Trstu 456 volov in 43 krov klavne živine in sicer 8 volov iz Kranjske, 206 iz Hrvatske, 2 iz Istre, 234 iz Dalmacije in 6 domaćih. Plačevali so se: voli iz Kranjske po

f. 45— do 46.—; voli iz Hrvatske po f. 43— do 44.50; in Istre, po f. 44.— do 45.—; iz Dalmacije po f. 44— do —— in domaći po f. 45— do 46.—; domaće krave po f. 45— do —— in krave iz Italije po f. —— do —— kvintal mrtve vase.

Seno in slama. Seno I. vrste prodajalo se je v tem lednu po f. 3.45, II vr. po f. 2.50, slama . vr. po f. 2.75. in II. vr. po f. 2— kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokoši. Kranjsko surovo maslo prodajalo se je v tem tednu v partijah od 20 do 30 kg. po 86 do 90 nč, v part. od 30 do 50 kg. po 84 do 86 nč, furlansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kg. po f. 1— do f. 1.02 in v part. od 30 do 50 kg. po 96 nč, do f. 1— kilogram. Tolminsko surovo maslo I. vrste po f. 1.04 do 1.06 kilogram.

Jajca na debelo po f. 3.25 do 3.60 sto komadov.

Kokoši po 1 gld. do 1.85 komad, piščeta po f. 1— do f. 1.60 par.

Krompir, navadni, na debelo po 2.40 do 3— kvintal.

R. M.

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna Ivana Trevna v ulici Mašinistov. 29. se priporoča slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Točno se zmirimo izvrstna itrska in okoljska vina po najnižji ceni. Točno postrežba z gornimi in mrljimi jedmi. — 2—52

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v sr. Petru, priporočajo svoje zaloge v Trstu: via Pondares št. 1, Piazza delle Valle 2, via Madonnina 2, Piazzetta Cordaiuoli 2, z udomom tudi v ulici Torrente po **najnižji cenah**. Oglja I. kakovosti karbonita, kok, drva na metre itd. Narobe so spromljeno tudi z dopisnico.

RODOLJUBI!!

Podpisani naznjam, da sem odpril v soboto dne 9 junija svojo **krčmo** v ulici **Valdritro št. 10.**, znano pod imenom "Croce di Malta." Točil bodem vina prve vrste, kraški toran in izvrstno pivo. Izbrana kuhinja, **cene poštene.** — Nadejuč se, da me bodo Tržaški Slovani po mogočnosti podprtih, beležim udani **Fran Kravos.**

Gostilna „All’Antico Moro“ ulica Solitario 12, (po domači pri "Trvačkoviču") priporoča modro frankino po 40, domačo črno po 32, belo ciparsko po 36 in "Reading" po 40 nč. liter. — Dobra kuhinja in po ceni je redno na raspolago. — Držec se gesla: "Rojak k rojaku", priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

„Tržaška posojilnica in branilnica“ (registrovana zadruga z omejenim poročivom) Via Molin Piccolo št. 1. I. nadstropje. Dajo posojila na monjice in intabulaciji proti 5% obrestim, na zastavo srečki in vrednostih papirjev proti 5% obrestim. Od branilnih ulog plačujejo po 4% obresti.

Uradi dnevi so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoludne in od 3. do 5. popoludne, soveda izvzemski nedelje in praznike. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoludne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoludne. Glavni delnički veljajo po 200 kron. Zadružni delnički se lahko plačujejo v mesočnih obrokih po 1 gld, ter znača vsaki delek 10 gld. — 1—26

SOBA

cista, zračna, ne predalec od južnega kolodvora, isče se za 1. december pri pripravi slovenski družini. Ponudbe naj se pošljajo do 20. t. m. na uredništvo tega lista z napisom "Soba".

Vabilo.

Podpisana družba vabi vse okoličanske posestnike in kmetovalce na obor, kateri bodo dne 14. t. m. (v nedeljo po blagovem) ob 4. uri popoludne v prostorih g. Andreja Čuka v Lonjoru (pri županu) sčasne sledile razredom:

1. Podzdrav.
2. O koristi kmetijskih družeb.
3. O postavi glede olajšav za ono, ki zasajajo ameriško trto.
4. O narodnem gospodarstvu.
5. Različni pogovori.

Trst, 11. oktobra 1894.

Odbor "Kmetijske in vrtnarske družbe".

Zaloga piva

pivovarno bratov Reininghaus v Steinfeldu — Gradec in 156

zaloga kisle vode Mattoni's Giesshübler pri

A. DEJAKU, junior,

v Trstu, via degli Artisti št. 8. zastopnik za Primorsko, Dalmacijo in Levant.

Registrov. vijavsko vinarska zadruga v zvozi z istrsko vinarsko zadrugo, je odprla dne 14. t. m. svojo pivnico na Bregu hšt. 1 v Ljubljani, kjer se bodo točila prav po ceni prietna lanska in letosnja vijavskva in istrska vina. — Skladitev tega vina je v Šiški, kjer se bodo oddajalo na debelo. Naročila za vsako možno sprejemje go tilničar obeh zadrug z Peter Krebelj, kateri tudi posreduje direktno razpostilitveno vina po uzorcih vsem kupcem. — Kdo pride v belo ljubljane, naj ne zamudi obiskovati to gostilno, kjer bodo gotovo dobro posreženi.

Tvornica glasovirjev Henrik Bremitz

v Trstu, Via Nuova št. 13

prijenosov amerik. sistema
garantirani novi od 170
gld. naprej. Prodajejo se
tudi na mesečne obroke
izplačljive v treh letih ter dajejo v najem od
3 gld. na mesec naprej.

Podpisani je kupil "non block" od ste-
čajne mase trgovino

M. MILIC

na vogli Piazza Gadola in Via Nuova 27,
ter naznana p. n. občinstvu, da dobiti je storil po-
trabno preskrbni trgovino z novim blagom, prodaja
dosedanje blago po

najnižji razprodajalni ceni.

Priporočajo se slav. slovenskemu občinstvu na
mnogobrojno obiskovanje beči

Josip Rebeck.

Vozni listi in tovorni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

"RED STEARN LINIE" iz Antverpena
direktno v

New York & Philadelphia

konecijonovana črta, od e. kr avstrijske
vlade. Na vprašanja odgovarja točno: kon-
cesijonovani zastop 50—1

Red Star Linie

na Dunaju, IV Weyringergasse 17